

Koliko barv razločujemo?

Premalo besed za oznako vseh odtenkov — Nedostatek v ustroju oči in možganov

Človeško oko lahko razloči dva milijona barv in barvnih odtenkov.

To je razvidno iz poročila »barvne sveta« na zadnjem zborovanju Ameriške fizikalne družbe. Ta barvni svet sestoji iz 74 zastopnikov 11 znanstvenih in industrijskih organizacij, ki se zanimajo za standardizacijo barv in barvnih odtenkov. Doslej so vpisali v sezname 7044 barv in odtenkov, na razpolago pa je

samo 3400 besed.

Ki lahko označijo te barve. Malokatero jezikovno področje je tako neobgledeno kakor tisto, ki naj bi označilo barve.

Nekdo gre v manufakturno trgovino in bi rad rdečo blago za prevleko zofe. »Blago naj bo res rdeče, temno rdeče, podobno temno rdečim nageljnjam, zelenega odtenka pa ne sme biti v njem —« tako poskuša opisati svojo željo, a šele če mu predloži dvajset ali trideset vzorcev, lahko določi, kar išče. So razpredelnice barv, ki označujejo posredne barve v njihovih raznih stopnjah od svetlega do temnega in vsak

odtenek s posebno številko

Prstan v krompirju

Švicarski dninar Francois Detraz-Guerraz iz Verniera je izkopal na svojem vrtnem krompirju gomolj, ki ga je presenetil z nenavadnim odkritjem. V krompirju je namreč tičal prstan z belim safirom

Vila prezidenta Roosevelta

v Hyde Parku

Kot prvi je takšno barvno lestvico ustvaril menda Wilhelm Ostwald. Tako se da do označevati barve s številkami in vmesnimi številkami, toda besed za posredne odtenke v jeziku skoraj ni.

Kjer pa je treba barve imenovati, tam besede pač nastajajo. Kafri nimajo nobene besede za rdečo, zeleno, modro, vijoličasto in druge barve. Vse označujejo z isto besedo, ki pomeni »pisanec«. Toda rjave barve poednih krav, od katerih Kafri žive, so za razlikovanje teh živali zelo važne, tako da je to ljudstvo ustvarilo kar

31 izrazov za te barve.

Dosedanji prezidenti Amerike

Le nekaj jih je bilo po dvakrat izvoljenih, tretjič pa je izvoljen samo Roosevelt

George Washington, nazvan »oče Zedinjenih držav«, je vodil Ameriko osem let, od 1789 do 1797. Sledil mu je John Adams, ki je bil prezident štiri leta. Za njim je prišel Tomaž Jefferson, ki je bil na čelu države tri leta, nato pa James Madison, ki je vladal osem let. Njegov naslednik, znan po svoji teoriji, James Monroe, je vodil Ameriko takisto osem let, od 1. 1809. do 1. 1817. Njegovi nasledniki so bili prezidenti: Adams, Jackson, Buren, Harrison, Taylor, Polk, zopet Taylor, Phillimore, Pierce, Buchanan, Lincoln, Johnson, Grant, Hayes, Garfield, Arthur Harrison,

Cleveland, Harrison, Cleveland, Mc. Kinley, Teodor Roosevelt, Taft, Woodrow Wilson, Coolidge, Harding, Hoover, Roosevelt.

Velika večina teh prezidentov je vladala samo običajno štiriletno dobo, nekateri zaradi zgodnje smrti še manj. Po osem let je vladalo Ameriki le nekaj prezidentov, Roosevelt pa je edini, ki bo prekoratil osmo leto svojega vladanja. Zedinjene države Amerike so imele doslej 32 predsednikov. Po strankarski pripadnosti so bili ti: dvakrat federalisti, šestnajstkrat republikanci, enajstkrat demokrati, trikrat vigovci in enkrat koalicijska.

Janina in Lerin

Dva važni mesti v sedanjih bojih med Italijani in Grki

V Epiru, kjer je v teku vojna med Grki in Italijani, sta dve mesti, ki zbuja današnje splošno pozornost mednarodne javnosti: Janina in Lerin ali, kakor ta kraj imenujejo Grki, Florina.

Janina je eno največjih središč grške kulture na epijskem ozemlju. Leži sredi ravnine, ki meri v dolžino 37 kilometrov in je 11 km široka, na obali jezera v višini 500 m nad morjem. Ta ravnina je na vseh straneh obdana od planin ter je oddaljena od Sante Quarante in Preveze samo 105 kilometrov.

Mesto Janina, ki je postalo pri nas znano posebno v času balkanske vojne, ima 21.000 prebivalcev. To je trgovsko središče Epira, obenem pa duhovno žarišče epijske pokrajine. Že v sedemnajstem

stoletju je slovela Janina kot trgovinska posredovalka za Marseillem, Livornom, Livorno, verpoolom in Moskvo, a tudi z Benetkami in Trstom. Za časa Ali paše je bila Janina sedež pašaluka ter je dobro prosperovala. Pred sto desetimi leti je šlo to mesto 50 krznarskih obrtnikov z okrog dva tisoč delavci. Poleg tega so se v Janini vzgajali bodoči vstaši proti Turkom. Ta kraj je dal Grčiji velike mecene, kakršnih ne pozna dosti svetovna zgodovina.

Vangel Zapas, utemeljitelj olimpijskih iger na Grškem, je poklonil domovini vse svoje imetje. Brata Zosimades sta si stekla ogromnih zaslug za razširjenje stare grške književnosti. Zografos Hristakis in Jurij Zografos sta pomagala zlasti Grkom v Mali Aziji. Tisica iz Mecove, ki je obogatel v Egiptu, je sezidal najlepšo bolnišnico v Aleksandriji, pozneje pa je sodelovanjem Sturnara ustanovil tehnično fakulteto v Atenah. Zgradil je tudi stadion za olimpijske igre v Atenah, vojno akademijo in še mnogo drugih zgradb občnega pomena. Po svoji smrti je dobila njegovo premoženje grška mornarica, ki je vznila prav za prav iz njegovega denarja. Grčija je njemu na čast imenovala križarko »George Averov«, ki je igrala znatno vlogo v balkanskih vojnah.

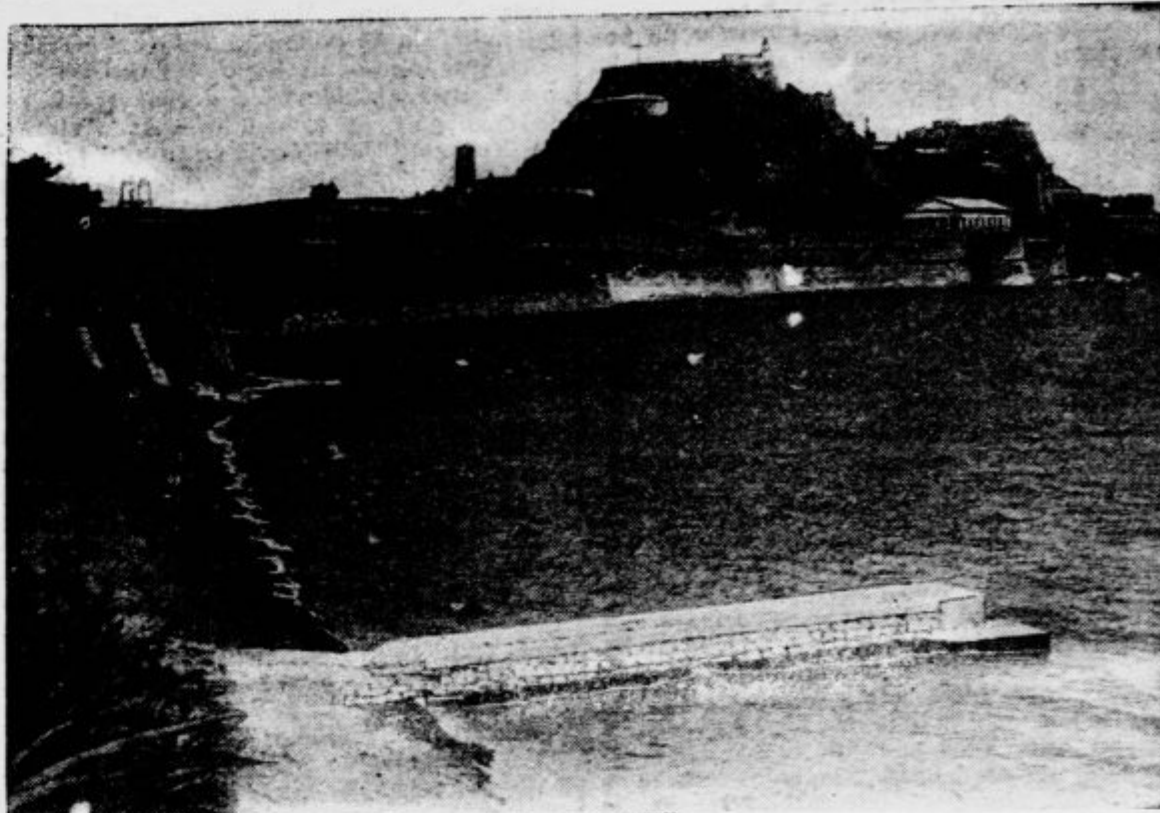
Lerin ali Florina je važna strateška postojanka v grški Makedoniji. Leži v Pelagonski ravnini, kjer sta izhoda na dve morja. Lerin ima 11.000 prebivalcev. Mesto je bilo ustanovljeno še za časa Bizanca in se je tedaj imenovalo Kloros. To ime je dobilo po zelenih gozdovih, ki se razprostirajo okoli njega.

Za turške vladavine je Lerin pripadal bitoljskemu vilajetu. Glavne ceste drže iz Lerina v Bitoljo, Korčo in Solun. V Lerinu je danes nekoliko industrije. Pomen ima kot mesto podružnic najvažnejših grških bank štiri kilometre ob Lerinu teče železniška proga Bitolj-Solun, katero veže z Lerinom poseben odcep. V Lerinu je tudi čisti slovanskega življa, ki se je preselil tja iz Bitolje. Na vzhodnem bojišču se zdaj vodi borba za Lerin, kajti od Lerina dalje se razprostira ravnina in drže od tam idealne ceste v osrčje Grške.

Kolesa na električne motorje

V Upsali na Švedskem je začela obratovati tovarena, ki izdeluje električna motorna kolesa. Gre za izum švedskega inženirja Sverreja Hagena. Motorno kolo, ki dobiva električno silo iz lahkih akumulacij, ima tri kolesa ter bo stalo 1200 do 1500 švedskih kron. Prva v seriji izdelana kolesa pridejo na trg po novem letu.

Trdnjava na otoku smrti

Utrdbe na grškem otoku Krku, kjer je srbska vojska v svetovni vojni preživljala hude krize

Vojna in draginja

Na čelu sedanjih cen koraka Rumunija — Najmanj je doslej prizadeta Amerika

Odkar se je začela sedanja vojna, so cene povsod bolj ali manj narasle. Na čelu držav, kjer se je draginja najbolj povečala, stoji Rumunija. Tam se je življenjske podražilo za 38 odstotkov. Toda tudi Litva beleži velik porast cen, namreč 35,3 odstotka. Takoj za tema dvema državama pride Jugoslavija, v kateri se je življenjske podražilo za skoraj 34 odstotkov.

Jugoslaviji sledi Danska z nekaj nad 27%, Finska z 22, Japonska s skoro 21. Anglija z 20,6, Estonija s 17,8, Norveška s 15, Švedska z nad 14, Belgija z 11,8%. Najmanj je draginja prizadela ameriške Zedinjene države, kjer so cene poskočile samo za 0,7%. Med držav, kjer se draginja ni ogromno povečala, spadajo: Nemčija (3,4%), in Madžarska (6,4%). V Švici se je življenje podražilo za 9,1%.

Angleška suverena v bolnišnici

Kralj Jurij VI. in kraljica Elizabeta na obisku v bolnišnici londonske radio postaje

Če še ne veš, zdaj izveš:

da se je cela vrsta ameriških listov, ki so do volitev podpirali Willkiejevo kandidacijo, po volitvah izjavila za Roosevelta; da je predsednik Sovjetske unije Kalinin te dni izročil maršalom rdeče vojske odlikovanja maršalske zvezde, katere so prejeli: Timošenko, Vorošilov, Budjoni, Šapošnikov in Kulik; da je madžarska vlada izpustila iz ječe bivšega poveljnika komunistične armade Matijaša Rakossyja, ki je bil ljudski komisar na Madžarskem pod vladjo Bele Kunja; da so oddelki nemške vojske na Norveškem zgradili cesto iz Narvika v Kirkenes; da je maršal Petain poslal prezidentu Rooseveltu pismo, v katerem trdi, da Francija ne bo odstopila svoje mornarice Nemčiji; da bo Havajsko otočje postalo 49. ameriška zvezna republika; da so na ozemlju Arizone odkrili znatno ležišča niklja.

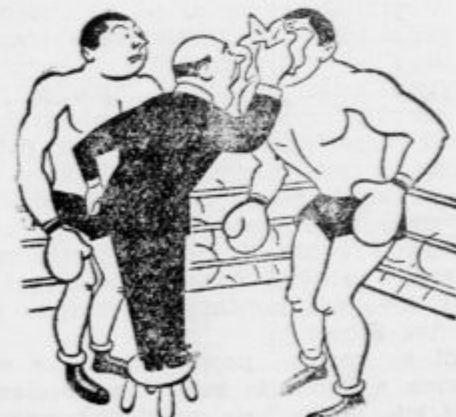
Šestnaštopna hiša se je podrla

V Tortosi na španskem se je zrušila neka šestnaštopna hiša, katero je izpodjedla voda. Ker so hišo pravčasno izpraznili, je minila nesreča brez človeških žrtev.

A NEKDOTA

Pruski kralj Friderik I. je v svoji zadnji letih pozval k sebi tedaj znamenitega švicarskega zdravnika Zimmermanna, ki je pozneje objavil tudi svoje spomine na bojevitiga kralja. »Ali ste posilili že mnogo ljudi na oni svet?« ga je vprašal kralj, ko je prišel zdravnik prvič k njemu. »Ne toliko kakor Vaše Velikanstvo — a tudi ne s toliko slavo!« je odgovoril Zimmermann prisrebno.

VSAK DAN ENA

Razsodnik (toksarskemu tekmeču): »Nu in zdaj se še temeljito vsekajte!« (»Film-Sun«)

H. Adams 47 LEPA ZAROTNICA

Detektivski roman

Nato jo je zapletel v pomenek o njenem dose-danem življenju ter zvedel zgodbo o njenem kratkem, nesrečnem zakonu, o tem, kako je izgubila premoženje in o tem, kako si je uredila lepotni salon. Povedala mu je, kako zvesta prijateljica ji je bila Karolina Ormesbyjeva ves čas, a skritno se je varovala omeniti, da je zdaj tudi Karolina izgubila svoj denar.

»Ali se vam nikoli ne zazdi,« je vprašal, »da bi se radi vrnili v ameriško domovino?«

»Najbrže si ne bi bila povsem na jasnem, v katero domovino,« je smeje se odgovorila. »V pesmih pojo: Domov se mi hoče, v Tennessee ali Alabamo, Michigan ali kam prav za prav?«

»Kaj res še nikoli niste imeli tega občut a?« je mirno ponovil.

»Časih pač,« je rekla nekam bolj iskreno. »Vendar mi smem dovoliti, da bi me ta občutek pre-magal; a vendar, da slišim te Angleže, kako pojo naše pesmi z imeni, ki nič ne vedo o njih, in s kraji, ki jih komaj najdejo na zemljevidu, me kar žalost obide.«

»Judy,« je dejal s tišjim glasom, »vrniti se morate.«

Hotel jo je prijeti za roko, a tedaj se je začelo glasno vpitje

»Ste slišali?« je vzklila. »Morda se je zgodilo kaj novega. Pojdiva pogledat.« Naglo se je obrnila proti igrišču in Bickerton je krenil za njo.

25

Vpitje je naznanjalo samo padec poslednjih vrat. Domače moštvo je klavno končavalo s stodvajsetimi teki. Napravili so presledek. Pat Warner je bil z dvaintridesetimi dosegel najvišje število.

To pot je bilo poskrbljeno, da so dame obedovale kar z moštvo v igrišču. To je vsakogar zadrževalo, da ni hodil v hišo. Med kosilom je mahoma prišla novica: biseri so bili najdeni!

Nihče ni vedel, kdo je prvi tako dejal, a kakor bi trenil, so vedeli vsi, ki so bili zapleteni v dogodek. In kmalu je šlo storilčevu ime od ust do ust.

Grimble je bil!

Grimble, ta blede, na oko tako nedolžni človek, ki je bil znan kot vrli igralec in je bil do bil nekaj vratolomno drznih udarcev, nekaj jih je bil pa tudi izgubil. Prvo poročilo je trdilo, da je skrnil ogrlico v čevlju, tega pa postavil za knjižni polic. Kmalu pa so izpomenili poročilo, češ da je bila ogrlica skrbno pritrjena v rokavu njegove nočne halje, ki je povsem nedolžno visela v njegovi sobi na kljuki za obleko. Toda o Dafni in njenemu očetu še ni bilo duha ne sluha in tudi detektivka ni bilo, da bi prišel hudodelca, ki je brez najmanjše slutnje o odkritju svojega zločina z dobrim tekom segal po jedi.

Nekaj stanovitnežev je tudi zdaj še našlo potrební mir, da so mislili na igró. »Kar zanes-jo se lahko, da dobe več tekov kot mi,« je Lithgow rekel Waldegrovu; »če nam pa uspe, da jih dobimo skupaj petdeset, bi vendar še utegnili zmagati. Druge igre ne smemo izgubiti.«

»Bog ne daj,« je odvrnil vodja igre. »A danes smo vsi tako živčni.«

»Ste že slišali o Grimblu?«

»Seveda! Siromak! Od koga ste zvedeli?«

»Od Allcrofta, a saj že vsi vedo.«

»Precej bi moral spet igrati,« je rekel Waldegrove. Toda za zdaj ga rajši še pridržim. Če se stvar dobro izteče, ga lahko pozneje vtaknem vmes.«

Tisto popoldne so imele dame malo pozornosti za igró. Vse so napeto čakale dramatskega trenutka, ko bo pravica zgrabila svoj žrtev. Toda ure so minevale, ne da bi se bilo kaj zgodilo, vsaj tisto ne, kar so pričakovali. Woltonsko moštvo je bilo končalo s stošestdesetimi. Ko je prišel Waldegrove z Billom Masonom do igre, je bil svojo živčnost vsaj toliko premagal, da je mogel do popoldanskega čaja dohiteti zaostanek.

K čaju sta prišla gospod Summers in Dafna z novim prijateljem, gospodom Blakom. Gospod Summers je bil videti blede in izmučen. O stvari, ki je vse tako silno zanimala, ni črnil niti besedice, a Dafna je šepnila eni svojih prijateljic: »Nič se ni našlo.«

Čez nekaj trenutkov je vse vedelo koliko je ura. Le kdo si je bil izmislil bedotno izjavo z Grimblavo nočno haljo? Nadejali so se, da vsaj

ubožec sam ni česa opazil. Še dobro, da se ni bil nihče bogve kaj zbrknil za trapasto govorico!

Nadzornik Blake je bil korenito opravič svoje delo. Prav nič razočaran ni bil, ko je ostala preiskava prtljage jalova, saj se mu je zdelo že naprej malo verjetno, da bi tat, ki je vedel, da bodo preiskovali prtljago, skrnil svoj plen v kovčeg. Toda Blake si je bil natanko ogledal oprave vseh sob ter pretaknil vsak kotiček in sieherno špranjico, dasi na žalost zaman.

»Skoraj bi mislil,« je rekel gospodu Summersu, »da je ogrlica skrita kje v veži. Če tisti, kdor jo je vzel, ni mogel z njo več dospeti v svojo sobo, je morda našel kje pripravo skrivališče, od koder jo kasneje lahko nemoteno odnese.«

Vendar je obrodila preiskava veže na žalost enako malo uspeha kakor preiskava sob. Blake je bil razočaran. »Ne smemo pričakovati, da bi našli ogrlico kar pri prvem poizkusu,« je dejal. »Dajte mi spisek imen in naslovov svojih gostov, da morem poizvedovati o njih.«

Dobil je zaželeno podatke in sklenili so, da bo pil čaj z njimi na igrišču; tam bo imel priliko, da spozna vse goste, ki so v kaki zvezi z dogodkom.

Vsi so si prizadevali, da bi bila malica kar moč veselja. Godba je igrala in zabava je postala nekoliko živnejša.

Dafna je porabila to priliko da je skrivaj pogledala Pata in se slišala z njim nekoliko v stran od družbe, kjer ju niso slišali. Tam mu je povedala kako je bila izdala svojo in njegovo skrivnost.

